

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici štev. 6 — Telefon
uredništva štev. 50 — Telefon
upravnništva štev. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Ne! Nikdar!

Francoski velekapital na vse načine skuša, kako bi Rusijo sebi zasužnjil. Kakor izrablja vstajo kronštatskih pomorščakov, da na razvalinah sovjetskega režima postavi na čelo nove ruske vlade emigrante, ki žive od francoske miloščine, tako pritiska z vsemi silami na Jugoslavijo, naj sklene vojaško konvencijo z Rumunijo in Poljsko, da bi spomladu začeli pohod na Moskvo. Tako Francija upa, da čimprej pade sovjetski in se ustoliči v Moskvi ententi prijazna vlada.

Kakor poroča »Jutro«, Jugoslavija ni voljna skleniti tak sporazum, na podlagi katerega bi nesli za francoske interese svojo kožo na trg jugoslovanski vojak, pač pa da je dr. Vesnić, ki se mudi s posebno misijo v Parizu, pridobljen za to idejo.

Glasno in jasno izrekamo v imenu našega delovnega ljudstva:

Rusi so sami poklicani, da uredijo svoje notranje razmere. Če jim boljševizem ne prija, naj ga vržejo sami. Slovani pa nismo poklicani priti katerikoli ruski stranki na pomoč proti režimu, če te stranke nimajo same toliko moči in opore v ljudstvu, da strmoglavijo komisarstvo vlado. Mi smo prijatelji vsega ruskega ljudstva, ne pa posameznih ruskih strank in stranic. Vezati se proti Rusiji s Poljsko in Rumunijo pa bi bilo naravnost izdajstvo, ker obe te dve državi zasledujeta v svoji politiki nasproti Rusiji odnekad le imperialistične namene. Poljska meri na Kijev, Rumunija bi hotela Odoso. Da bi mi s tradicionalnimi sovražniki Rusije pod pretežno nastopa proti sovjetskemu režimu pomagali Rusijo še bolj razkosati nego je — nikdar! Nikdar! Čuete, g. Vesnić!

Francija pa, ki se boji, da ne dobi nikdar povrnjenih milijard, ki jih je posodila v carsko Rusijo, ako boljševiki zavladajo za vedno — Francija, ki se boji, da si Rusija gospodarsko opomore s pomočjo Nemčije in Amerike — Francija in Anglija, ki imata obe interes, da pridejo v Moskvo na krmilo njej simpatični ljudje, ki naj bi kose ruske zemlje odstopili francoskim zaveznikom, ostalo Rusijo pa prodali francoskim bankam — Francija in Anglija naj s svojimi silami intervenirata, ne pa z jugoslovanskimi!

Če hočeta, naj izkrcata zdaj v Kronštadu celo armado — ne pa, da bi mi, Slovani, z Rumuni in Poljaki marširali v bratsko zemljo, da jo zasužnjimo zapadnemu velekapitalu. Ne, brate, iz tega ne bo nič!

Rusi bodo sovjet sami strmoglavili, če bodo hoteli, potem pa si ustanovili sami svojo vlado, ki bo najbrž uredila Rusijo po svoje, ne pa po načrtih gg. Brianda in Lloyd Georgea, zakaj tudi protiboljševiška ruska inteligenca dobro pozna »ljubezen« Francije, ki jih je le izrabljala, pomagala Rusijo razkosati in varala tako boljševike kakor Wranglove.

In tega se Francija boji — da se Rusija osamosvoji! Zato naj bi Poljaki, Rumuni in Jugoslovani vkrakali v Rusijo in pomagali vpostaviti vlado iz najemnikov Francije, ki bi se eventualno našli. Ne! Naj koraka v Rusijo, če hoče, gospod Vesnić!

Entenja proti Nemčiji.

LDU Pariz, 10. marca. (Wolff) Po poročilu iz Duisburga očetajuje francoska zasedbena oblastva v novo zasedenih krajih, zlasti v Duisburgu, delovanje združenih zvez »domovini zvestih Gorenje-Slozičanov«. Francozi so razpustili urade in izvestilnice. Prepovedali so tudi vožnjo h glasovanju. Državna vlada je pri medzavezniški komisiji v Opolah, kakor tudi v Parizu protestirala proti postopanju francoskih zasedbenih oblastev.

LDU Berlin, 10. marca. (DKU) »Lokalanzieger« javlja iz Altone, da je trgovska zbornica po sklepu hamburških uvoznih in izvoznih tvrdk sklenila soglasno, priporočiti vsemu prebivalstvu okraja, naj ne prejeva in kupuje nobenega angleškega, francoskega in belgijskega blaga, dokler streme vlade teh držav po tem, da bi uničile gospodarsko življenje nemške države.

Dogodki v Rusiji.

(Od našega inozemskega poročevalca.)

Izjava sovjeta narodnih komisarjev.

Sovjet narodnih komisarjev je izdal o kronštadtski vstaji sledeči komunikacije:

»Sovjetska Rusija ima zdaj opraviti z novo vstajo, ki so jo povzročile provokacije social-revolucionarjev in menševikov. Pojavil se je občen general Kozlovskij po primeru Kolčaka, Kornilova, Denikina in Wrangla.

Kriza kurilnega materiala je poostрила položaj, ki je nastal vsled težkoč prehranjevanja. General Kozlovskij, Černov in drugi menševiki kakor tudi francoska buržuazija so mislili, da je zdaj prišel ugodni trenutek, da ribarijo v kašnem.

Njihov poizkus se bo ravnotako izjalovil kakor vsi prejšnji. Bele garde so brez dvoma računale na to, da bo njihova vstaja vplivala na novo vlado Zedinjenih držav Severne Amerike, da se bo le-ta odpovedala svojemu načrtu vzpostaviti trgovinske zveze z Rusijo.

Oni tudi mislijo, da bo vstaja dejstvovala na turške delegate v Londonu v tem smislu, da bodo postali bolj odjelnivi nasproti zahtevam entente. Njihov namen ni samo povzročiti notranje nemire v sovjetski Rusiji, nego tudi motiti vse njene mednarodne zveze.

Izjava kronštadtskih pomorščakov.

Kronštadtski vstaški pomorščaki so na to odgovorili s sledečo izjavo:

»Po volji pomorščakov, rdečih gard in delavcev je vsa oblast v Kronštadu prešla v roke začasnega Revolucionarnega komiteta brez krvoprelitja. Komunisti sami priznavajo svoje napake. Delavci v Kronštadu so sklenili, da se ne bodo dali več voditi od lepih besed komunističnih

voditeljev, ki popolnoma nasprotujejo njihovim dejanjem.

Tovariši! Ne verujte pripovedkam avtokratičnih komisarjev, ki hočejo javnost varati, češ da se Kronštadt nahaja v rokah generalnega štaba in oficirjev pod poveljstvom generala Kozlovskega. To je nesramna laž. Vse brodovje in trdnjavo kronštadska izjavljajo, da se brezpogojno pokorijo revolucionarnemu komitetu. Delavci kronštadtski pozivljajo vse, da se z njimi združijo, da si pribore z vzajemnimi silami svobodo, ki je tako dolgo čakamo. Tovariši, čas je resen!

Vstaja nestrankarska?

Ruska inozemska agentura »Union« trdi, da Revolucionarni komite v Kronštadu stoji popolnoma na nestrankarski podlagi in je sestavljen zgolj iz pomorščakov in delavcev. Na programu komiteta, ki se je zdaj proglasil za začasno vlado, stojita dve glavni točki: 1. Sklicanje ustavotvorne skupščine in 2. Takojšnja vzpostavitev svobodne trgovine.

Helsingforško poročilo.

Iz Viborga se poroča, da je general Golovski, ki vodi operacije proti Petrogradu, dal komunistom 24 urni rok, da zapuste Petrograd, če ne, bo mesto bombardiral. Ker komunisti niso odgovorili, se je obstrejevanje začelo. — Kar se tiče vstaje v Moskvi, so vstaši s topovi in mitraljezi napadli Kreml, toda so bili odbiti. Proti njim so nastopile latviške in kitajske čete ter tatarski konjeniki, ki so barikade vzeli.

LDU Berlin, 10. marca. (DKU) Kakor poroča »Vossische Zeitung« iz Kodanja, so boljševiška oblastva aretirala osrednji odbor menševikov.

Karikatura socialno gospodarske zbornice.

Iznajdba socialdemokratov in zemljoradnikov.

Belgrad, 11. marca. (Izv.) Gospodarski svet, kakor si ga zamišljajo vladne stranke, sporazumno z zemljoradniki in socialisti, bi imel biti pomožni organ narodne skupščine pri izdelovanju socialno-gospodarskih zakonov ter ne bi imel pravice iniciative. Vlada bi bila dolžna, predložiti temu svetu vsak zakonski predlog, ki bi se potem predložil narodni skupščini v zakonodajno rešitev. Zakonodajne kompetence bi ta gospodarski svet ne imel, vendar pa bi se brez njega ne mogli reševati zakoni socialno-gospodarske narave. Glede sestave tega gospodarskega

sveta obstojata dva predloga. Po prvem predlogu, ki ga zastopajo Avramović, dr. Ninčić in dr. Marinković, bi bili v gospodarskem svetu zastopniki kmetijskih, delavskih, obrtnih, industrijskih, trgovskih korporacij ter organizacij duševnih delavcev. Ta svet bi štel 72 članov, ki bi jih omenjene korporacije svobodno volile. Po drugem predlogu posl. Juraja Demetroviča naj bi gospodarski svet štel 75 članov, od katerih naj bi dve tretjini volile navedene korporacije, eno tretjino pa imenovala narodna skupščina.

Členu. Pri glasovanju je bil člen 86 sprejet v tej redakciji z večino glasov.

Nato so pretresali oddelek o sodnih oblastvih. Minister za konstituantno Triko- vič je izjavil v imenu vlade, da pristane na to, da popolnoma odpade III. odstavek člena 70, proti kateremu se je v odboru samem izjavilo več glasov. To je oni oddelek, ki govori o posebnem sodnem postopanju v izjemnih primerih. Člen 70. bi se imel glasi: »Sodniki so neodvisni pri izrekanju prava in ne stoji pod nobeno oblastjo, vendar sodijo po zakonu. Sodniki in sodna oblastva se smejo ustanavljati samo z zakonom, nikdar pa se ne smejo ustanavljati izredna sodišča ali komisije za razsojanje.« Za to redakcijo se je dose- gel sporazum v ožjem odboru. Pri glasovanju je bil člen sprejet soglasno. — Pre- ide se na člen 57, ki govori o upravnih oblastih. Dr. Radonić (radikalec) ne uvideva potrebo, da se sprejme v ustavo institucija o ministrskih podtajnikih ali pomoč- nikih. Kot dokaz, da to ni potrebno, navaja angleške razmere. — Dr. Dulibić (ju- goslov. klub) smatra postavljanje držav- nih podtajnikov za popolnoma odveč, da je že aktivnih ministrov preveč, in ako vzame- mo še ministre brez portfelja in če do- damo ministrske pomočnike, ne bi imeli nič manj kakor 40 parlamentarcev, članov te skupščine, ki bi bili interesirani, pla- čani in vezani z vlado. To je preveliko šte- vilo napram številu članov v skupščini.

Glede odredbe imenovanja nižjih uradni- kov pravi, da lahko popolnoma izostane. To se lahko prepusti ali uradniški pra- gmatiki ali posebnemu zakonu.

Kamen mesto kruha.

Socialno gospodarska zbornica, kakor so jo v ustavotvornem odboru predlagali poslanci Ljudske stranke, dela radikalom in demokratom velike preglavice. Njim so delavski in kmetijski sloji nižji sloji, ki ne spadajo med lepooblečene buržuje, zato se jim morajo državljanske pravice in upliv na državne posle privoljevati le v toliko, v kolikor si jih izsilijo. Vsaka odklonitev pa se mora spremiti z lepo gesto, kajti tudi ti »nižji« ljudje imajo volivne krogljice. Zato so prišli demokrati in radikalski ustavo- tvorci na rešilno misel, da delavsko-kmet- skim stanovom dovolijo socialno-gospo- darsko zbornico, a ona ne sme imeti zako- nodajne moči. Predlagajo »Zakonodajni Svet«, torej Zakonodajni Svet.

Demokratsko-radikalski Zakonodajni Svet bi bil tako-le sestavljen: 42 članov izvoli ustavotvorna skupščina, po dva čla- na voli delzna skupščina in 84 volijo sta- novske skupine: kmetiska, delavska, trgo- vskaska, obrtniška, industrijska itd. po so- razmerni številni moči vsake skupine.

Vsi zakonski predlogi, bodisi da pote- čjo od vlade bodisi od narodne skupščine, se predložijo najprej Zakonodajnemu Sve- tu na pretres in reševanje. Zakonski pred- logi, sprejeti v Zakonodajnem Svetu, se predložijo potem narodni skupščini, da jih sprejme ali odkloni z glasovanjem. Zako- nodajni Svet sam nima iniciative — predlagati.

Zakonodajni Svet, kakor ga sedaj pred- lagajo demokrati in radikali, bil bi torej nekaj p o m o ž n i o r g a n narodne skup- ščine. Tudi njegova življenjska doba je ome- jena, kajti ona traja le, dokler se ne izena- čijo zakoni in se ne sprejmejo zakoni na podlagi III. oddelka ustave, kateri še dose- daj od vlade niti ni predložen, a koji bo bržkone obsegal socialno-gospodarska prava državljanov, v kolikor jih bo vladna večina dovolila.

Vladna večina s tem predlogom sama priznava, da politična zbornica ne more vršiti zakonodajstva v onem obsegu, v ka- ska, obrtniška, industrijska itd. po so- danji časi. Toda ona neče dati stanovom one zakonodajne moči, kakor jo zahteva Jugoslovanski klub. Organizirani stanovi so sposobni dovolj, da dajejo vladi nasve- te, da narodni skupščini izdelujejo zakon- ske predloge, a sami ne smejo zakonov sklepati. Moč organiziranih stanov je ome- jena tudi s tem, da 42 članov voli narodna skupščina in po dva oblasti, kar bi znaša- lo, ako se sprejme 35 vladnih oblastí, 70 članov. Namesta da bi se dal ljudstvu kruh, da bi se mu širom odprla vrata za zako- nodajstvo, se mu daje le kamen. Toda tu- di ta kamen bo delavsko-kmetško ljudstvo odvalilo s poti, ki mu zastavlja pot k po- polni svobodi in demokratizaciji.

Proti plačarini.

Društvo zasebnih uradnikov v Ljub- ljani je včeraj ob 8. uri zvečer priredilo v Mestnem domu protestni shod proti »pla- čarini«, katero je vlada uvedla v budget 1920/21 brez parlamenta, naredbenim po- tom. Shod je otvoril predsednik Ore- hek, kratko povdarjajoč krivičnost dav- ka in gospodarske posledice za zasebno uradništvo. Po kratkih poročilih poroče- valcev Mihevcia in ravnatelja Peha- nija in živahni resolucijski debati, v ka- tero so posegli posl. Reisner, dr. Ko- run, Bernot in Brandtner, vsi se izjavljajo proti uvedbi »plačarine«, je bila soglasno sprejeta obsirna resolucija proti uvedbi plačarine, ki zadene samo zasebno uradništvo v Sloveniji in Dalmaciji na po- dlagi starega avstrijskega, za te pokrajine veljavnega zakona. Shod je bil zelo miren in stvaren.

VLADA SNUBI — VSEVPREK.

Belgrad, 11. marca. (Izvirno.) Kakor se govori v političnih krogih, namerava vlada povabiti tudi Narodni klub k poga- janjem za vstop v vlado.

Širite „NOVI ČAS“

Protestni shod.

Somišljeniki! Nasprotniki krščanske misli so začeli kulturni boj. Zaslužiti hočejo Cerkev, razkristjaniti šolo. Največje nasilje delajo verski svobodni krščanski staršev. Stopnjoma hočejo uresničiti svoje namene. Krščansko ljudstvo, dvigni se v obrambo svojih svetinj! Zberi se na protestnem shodu, ki bo

v nedeljo, 13. marca ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union.

Glovorili bodo: Urednik Smedej, poslanec dr. Gosar in Franc Borc.

NAJ STANE, KAR HOČE!

Belgrad, 11. marca. (Izv.) Včeraj ob 6. popoldne je imel demokratski klub sejo o vprašanjih ustave, o delu konstituantne ter o pogajanjih z muslimani, o katerih je poročal minister dr. Krizman, čegar poročilo je bilo odobreno. Klub je prišel do sklepa, da je treba muslimanom nuditi vse mogoče, samo da se jih pridobi za vstop v vlado.

Belgrad, 11. marca. (Izv.) Včeraj popoldne je imel radikalni klub sejo, na kateri so radikalni ministri poročali o notranje-političnih razmerah, o ustavi ter o pogajanjih z muslimani. Posebno živahna razprava se je vodila glede pogajanj z muslimani ter o koncesijah, ki jih jim ponuja vlada. Klub je odobril postopanje vlade pri pogajanjih z muslimani.

Belgrad, 11. marca. (Izv.) Včeraj popoldne je imel muslimanski klub sejo, na kateri se je poročalo o pogajanjih z vlado. V klubu se je na podlagi tozadevnega poročila vršila obširna razprava, vendar pa sklepi muslimanskega kluba še niso znani. Sodijo, da muslimani še niso definitivno sklenili, da vstopijo v vlado.

SEJA KONSTITUANTE SE LE ČEZ EN TEDEN.

Belgrad, 11. marca. (Izv.) V političnih krogih sodijo, da se redne seje konstituantne ne bodo pričele pred 18. marcem, ker ustavni odbor ne bo pravočasno končal svojega dela, Z ozirom na to bo seja dne 14. t. m. samo formalnega značaja ter se bo na njej določil le dnevni red naslednje seje, ki bo prihodnji petek ali soboto.

PROTI KOMUNISTOM NA ČESKEM.

LDU Brno, 10. marca. (ČTU) V procesu radi komunističnih nemirov se je razglasila razsodba. Radi zločina upora, vstaje, javne nasilnosti in prisilnega pristopa na tuja zemljišča sta bili razglašeni dve razsodbi, vsaka na 10 let težke ječe. Tri druge razsodbe so se glasile na 8 let, dve na 6 let težke ječe. Več obsojencev je bilo kaznovanih s težko ječo do 8 mesecev. Nekateri obtoženci so bili oproščeni.

Dnevni dogodki.

— »Slovensky Krestansky Socialista« — Slovaški krščanski socialist se imenuje tednik, ki je letos pričel izhajati v Žilini na Slovaškem kot glasilo slovaškega krščansko-socialnega delavstva. List zastopa odločno krščansko-katoliška načela ter delavske zahteve. Pisan je v slovaškem jeziku. Stane na leto 30 češkoslovaških kron.

— Število prebivalstva v župniji Tržič. Občina Tržič šteje 2379 oseb, občina Sv.

Katarina in sicer: Dolina šteje 444, Sv. Ana 520 in Bistrica 419 oseb. Vsa župnija 3762, par sto oseb manj kot pred desetimi leti. Po veri je 20 protestantov, vsi drugi so katoličani. Dočim je bilo l. 1900 Nemcev 600, so jih našli l. 1910: 263, letos v celi župniji 78.

— Naša mesta po ljudskem štetju. Po zadnjem ljudskem štetju ima Osijek 34.082 prebivalcev. Od teh je 20.815 Srbohrvatov, 876 Slovencev, 822 drugih Slovanov, 9587 Nemcev, 1919 Mažarov in 263 pripadnikov drugih narodnosti. — Split šteje 25.027 prebivalcev, od teh 23.000 Srbohrvatov, 1200 Italijanov in 1027 pripadnikov drugih narodnosti.

— Rešitev stanovanjskega vprašanja v Splitu. Splitska mestna občina se je odločila, da na edino uspešen način reši stanovanjsko vprašanje: z zgradbo novih hiš. Na zadnji seji je spitiški občinski svet sprejel predlog mestne uprave, da mestna občina in Mestna branilnica osnujeta stavbniško društvo, kateremu se takoj pridružio domači spitiški, a nato se ostali denarni zavodi. Začetna delniška glavica bo znašala 5 milijonov kron, ki se bo kasneje po možnosti zvišala.

— Uverjenje za izvoz živin v poštnih paketih. Generalni inspektorat ministrstva financ je z odlokom l. Br. 25.355 odredil, da je treba za poštno pakete, v katerih se pošiljajo manjše količine živin brez osiguranja valute, da se pristojni carinarniki, kjer se vrši izvozna ekspedicija, predloži posebno potrdilo generalnega inspektorata.

— Otvaritev brzojavnega prometa z Reko. Otvoril se je do daljne narodbe brzojavni promet z Reko (Fiume) via Italije, pristojbina kakor za Italijo, to je 18 centesimov od besede.

— Tatvine na doželi. V Molinejevi tvornici na Slapu pri Tržiču je bil ukraden 1500 kron vreden gonilni jermen. Orožniki so v Tržiču izsledili dve osebi, ki sta osumljeni tatvine. — 30 kg mrve sta ukradla Tomaž Ranzingerju in Hrušci Jakob in Kristjan Fidel. Jakob Fidel je rekel orožnikom z Jesenic: »Naj me le toži, bomo pa šli v Kranjsko goro ali pa v Radovljico in bomo seno plačali, povrnem mu ga pa nek« — Komar je bil ukraden posestniku Janezu Tolarju v Zalem logu. — 505 kg fižola je ukradel gostilničarju Vincencu Habjanu v Domžalah Jakob Saksida iz Prvačine, kateri je služil pri Habjanu. — Okradel je premogar Anton Kozlevčar v Topliceah svoja sodelavca Franceta Majcen in Miha Gluhaka in je na to pobegnil v Gradec.

Ljubljanski dogodki.

lj Duhovne vaje za žene se začno letos v cerkvi sv. Petra v nedeljo, dne 13. marca ob 7. uri zvečer in končajo v petek, dne 18. marca, na praznik Žaostne Matere božje, zjutraj ob 6. uri s skupnim sv. obhajilom. Premišljevanje bo vsak večer ob 7. uri v cerkvi sv. Petra. Vstop dovoljen izključno le ženam.

lj Dr. Ivan Oražen umrl. Danes zjutraj so našli v njegovem stanovanju na Zelene hribu mrtvega dr. Oražna, šefa zdravstvenega oddelka za Slovenijo ter starostjo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Pokojnika, ki je že dolgo bolehal na srčni bolezni, je zadela kap. Dr. Oražen je bil kot zdravnik priljubljen in spoštovan vsled svoje plemenitosti pri vseh, ki so pri njem iskali zdravniške pomoči. Po svetovnem

nazoru in javnem delovanju je stal sicer v nasprotnih vrstah. Kot človeka pa ga je dičila velika srčna plemenitost in izredna skrbljivost za svoje bolnike. Zadnje čase se sicer ni več v taki meri pečal s svojo zdravniško vedo; razmere so ga odtrgale njegovim bolnikom in ga postavile na drugo polje kjer njegov blagi značaj ni mogel do tiste veljave, ki jo je zaslužil. Dr. Oražen je bil mož dobrega in čustvenega srca. Kot zdravnik in človek je s svojo plemenitostjo dobil nešteto spoštovateljev med ljudmi vseh krogov, vseh strank in vseh naziranj. Marsikaka revna delavska družina se ga bo s hvaležnostjo spominjala in marsikako krščansko srce bo pošiljalo k Bogu svoje molitve za dušni blagor pokojnika.

O smrti dr. Oražna smo izvedeli še: Dr. Oražen je sredi ob 11. uri prišel iz Maribora v Ljubljano ter je šel takoj k počitku. Ko je danes zjutraj služkinja stopila v njegovo sobo, ga je našla ležati z široko odprtimi očmi. Ko je pristopila, je videla, da se nahajka diha. Šla je po dr. Krajca. Ko je ta dospel, je bil dr. Oražen že mrtev. Dr. Oražen je bil tudi kot šef zdravstvenega oddelka nadvrse pravičen in objektiv.

lj Starešinski sestanek preložen. Radi nastalih zaprek preključem danes zvečer napovedani sestanek starešinstva. — Dr. Božič, t. č. predsednik.

lj Zdravstveni izkaz mestne občine ljubljanske za čas od 27. febr. do 5. marca. V tem času se je rodilo 27 otrok in sicer 17 moških in 10 ženskih, med temi 2 mrtvorojena. Umrla pa je 27 oseb, od teh 13 tujcev. Javljenih je bilo 8 slučajev nalezljivih bolezni, od teh 5 slučajev na kozah obolelih oseb iz Zelene jame št. 70.

lj Tiha vojska med najemniki in hišnimi gospodarji. Deželno kot vzklonno sodišče je pod predsedstvom g. predsednika dež. sodišča dr. Papeža razsodilo o sledečih slučajih: »Tiskovna zadruga Blasnikovi nasledniki« je odpovedala stanovanje g. dr. Ant. Breclju in brivcu Josipu Lahoviču v svoji hiši na Bregu. Proti odpovedi sta se obe stranki pritožili na okr. sodišče, katero odpovedi ni potrdilo. Proti sodbi se je trdila, katere lastniki so, kakor znano, socialni demokratje, pritožila na dež. sodišče. V razpravi se je dognalo, da ima g. dr. Breclj 8 otrok v starosti od 1 do 10 let. Lahovič ima le malo stanovanje in delavnico. Deželno sodišče je potrdilo sodbi okr. sodišča. Tiskovna zadruga mora plačati v slučaju dr. Breclja na stroških II. inštanca 342 in v slučaju Lahoviča 283 kron. Tako odpravljajo soc. demokrati stanovanjsko bedo. — Baron Codelli, kateri razpolaga v svojem gradu za svojo rodbino z 12 stanovanjskimi prostori, je odpovedal stanovanje gospej Pavli Strekelj, češ da potrebuje to stanovanje za svojega upravitelja. Okrajno sodišče odpovedi ni potrdilo. Dež. sodišče je potrdilo sodbi I. inštanca navajajoč v razlogih: Tožitelj razpolaga z 12 stanovanjskimi prostori, med katerimi je vsaj 9 sob. Velika dvorana bi se tudi lahko prezidala v več sob. Rodbina g. barona Codellija šteje 9 članov in ima vsak član svojo sobo. Upravitelj lahko stanuje v Ljubljani, toda priredilo bi se mu tudi lahko stanovanje v gradu. Na stroških II. inštanca mora plačati baron Codelli 469 K 60 vin.

lj Marifončno gledališče igra v nedeljo dne 13. t. m. ob treh popoldne in ob šestih zvečer bajko v štirih dejanjih: »Obuti maček.« V medaktu bo imel Gaš-

perček poseben monolog, v katerem bo razpravljajal o davčnem bremenu.

lj Velikonočni piruhi bodo dragi! Na ljubljanskem trgu, ki je bil še pred nedavnim časom bogato založen, so vse zaloge jajc nenavadno hitro izginile. V zadnjem času je nastopilo na trgu pravo pomanjkanje jajc. Umevno, da temu primerno skadejo tudi cene. Jajce stane sedaj že 3 K. Pravijo, da so razni verižni eksporterji kupili velikanske množine jajc za — izvoz v tujino. Tujini cenene velikonočne piruhe, nam pa drage!

lj Koze v Ljubljani. Dolgo časa so nekatere merodajne oblasti prikrivale pravcato epidemijo »koz« v celjskem okraju. Pa tudi v Ljubljani, posebno v Zeleni jami so se začele kozje, navadna »variola«, zelo širiti. Prvi slučaj koz se je pojavil dne 22. februarja t. l. pri železničarju Antonu Kukoviču v Zeleni jami. Postopanje zdravstvenih organov v tem slučaju je bilo zelo obžalovanja vredno. Kukoviča so spravili v izolirani paviljon javne bolnice, kjer so se nahajali na škrlatinki oboleli člani družine kontrolorja Pavlovčiča. Ti so tudi oboleli, čeprav so jih bili premestili v Elizabetno otroško bolnico. Zelo so se koe razširile potem tudi v Zeleni jami. V hiši št. 70 je obolela družina Šušnikova. Tu sta dva slučaja. Celokupno je doslej 6 slučajev koz.

lj Žalostna pot mladega dekleta. Mlado 16-letno dekle Vida M., ljubljanka je doživela žalostno pot. Kot v kakem kinu se razgalja njeno lahkomišno življenje, ki se končuje s tragiko. Vida je nastopila po zločinke. Ogoljufala je svojo gospodarico za 1200 K, vzela v neki trgovini na račun gospodarice za 1300 K svile, doma je vzela sestrni veliko obleke in perila. Na to je odšla na pot — za boljše službo. V Čakovcu se je pričela njena tragika. Vida je v hotelu, tam postane žrtve pohotnega policijskega komisarja, Vida zbolí, a se seznani z Madžarko Anuško, ki jo odpelje v Varaždin v javno hišo. Madame jo odda v bolnico, da se ozdravi od ran pohotnosti. Iz Varaždina pa je morala Vida oditi v zapore ljubljanskega deželnega sodišča. Slika iz nižav Ljubljane!

Naša društva.

d Zveza trgovskih in privatnih nameščencev. Redni občni zbor Zveze trgovskih in privatnih nameščencev se vrši dne 30. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Rokodelskem domu.

d Šetjakobska prosveta. V nedeljo, 13. t. m. zvečer ob šestih bo sestanek za stariše. Vse dobromisleče, krščanske stariše vabimo, da se tega važnega sestanka gotovo udeležijo.

GRKI NEPOPUSTLJIVI?

LDU London, 10. marca. (Reuter) Grški delegati vztrajajo pri svoji nepopustljivosti in odklanjajo preiskovalno komisijo za Smirno in Tracijo.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

SOBNO SLIKARSTVO

IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najnižji izvršitvi in po solonih cenah.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

Arbak pa je sedaj sklenil, da napne vse svoje umetniške, da pride v posest zaklada, po katerem je tako silno kopnel. Njegova zmaga nad njenim bratom ga je navdajala z novim pogumom in zavesjo. Od one ure, ko je Apeid padel pod vso razkošno šarabnostjo one gostije, ki smo jo popisali, si je bil svest, da je njegova oblast nad mladim svečnikom popolna, utrjena. Vedel je, da nobena žrtve ni tako popolnoma podvržena kakor mlad, vnet človek, ki se je prikratk izročil suženjstvu svojih čutov.

Ko se je Apeid z jutranjim svitom prebudil iz globokega spanja, ki je sledilo blodnji začudenja in veselja ga je bilo v resnici sram in groza. V ušesih so zvenele obljube čistosti in devštva. Ali je njegovo žejo po svetosti ugasila tako brezbožna voda? Ampak Arbak je dobera poznal sredstva, da z njimi utrdi svojo zmago. Naravnost je mladega svečenika od umetnosti zabave naravnost do umetnosti svoje tajinstvene modrosti. Razgalil je njegovim zavzetim očem početno skrivnostni temačnega modroslovja z Nila — one od zvezd povzete skrivnosti in kemije, ki bi v onih časih, ko je bil sam razum zgolj stvar domišljije, izlabka veljala kot znanost višjeje čarodejstva. V mladostnih očeh svečenika je bil videti kot bitje vzvišeno nad umrjočnost in obdarovano z nadnaravnimi darovi. Ono hrepenenje, koprnjenje po znanosti, ki ni od tega sveta — ki je izza deških let vne-

malo svečnikovo srce — je bilo omamljeno, dokler mu ni zmedlo in obvladalo bistrejšega čuta. Udal se je umetnosti, ki se je tako obračala do dveh najsilnejših strasti, do strasti za zabave in strasti do znanja. Ni mu bilo mogoče verjeti, da bi se tak modrijan mogel motiti, da bi se tako vzvišen človek ponižati, da bi varal. Ujet v temačni mreži nadčutne pravosti se je oprijel izgovora, s katerim je Egipčan pretvarjal greh v čednost. Neizmerno je godilo njegovemu ponosu, da ga je Arbak blagovolil staviti v isto vrsto s seboj, ga oprostiti postav, ki so vezale preproste ljudi ter ga narediti deležnega svojih mističnih študijev pa čarobnih čarov svoje samote. Čiste, resnobne nauke one vere, h kateri ga je Olint skušal izpreobrniti, je odnesla poplava novih strasti. In Egipčan, ki je poznal nauke one prave vere in ki je od svojega učenca kmalu izvedel, kakošen utisek so nanj naredili njeni privrženci, je spretno skušal uničiti ta utisek z napol porogljivim napol resnobnim sklepanjem in dokazovanjem.

»Tista vera«, je rekel, »je zgolj izposojen posnetek ene mnogih alegorij, ki so jih že zdavnaj iznašli naši svečeniki. Poglej, je pristavil ter kazal na zvitek hijeroglifov, »v teh starodavnih podobah je izvor krščanske Trojice. Tukaj so tudi oni trije Bogovi — Bog — Duh — in Sin. Poglej, da ima Sin naziv Odrašenik, in poglej, da je znamenje, ki so z njim označene njegove človeške lastnosti, križ.« pogledj tudi tukaj tajinstveno zgodbo Ozirisovo, kako je umrl, kako je ležal v grobu in kako je izpolniviš svečano pravno daritev zopet od mrtvih vstal! V teh zgodbah

naredimo zgolj načrt, da naslikamo prispodobno iz delovanja narave in postajanja večnih nebesov. Ker pa je bila prispodoba neznanca, so njeni znaki nudili lahkovernim ljudstvom snov za mnogotere vere. Prešli so do prostornih planjav Indije in se pomčali s sanjarskimi razmotirvanji Grkov. Postajajo vedno bolj očiti in izraziti, čim bolj so se oddaljevali od svojega nejasnega starodavnega izvora, so nazvali v tej novi veri človeško, jasno obliko, in učenci Galileja so zgolj nezavedni posnemalet enega od egipčanskih praznoverstev.

Ta poslednji dokaz je dobera prepričal svečenika. Kakor vsak človek je on čutil potrebo, da v nekaj veruje, in vdal se je popolnoma in naposled brez upora oni veri, ki jo je Arbak učil in ki je k njej vabilo in ga v njej potrjevalo vse, kar je bilo človeškega v strasti, kar se je laskalo nečimurnosti, kar je bilo zapeljivega v veselju.

Po tako zlahka doseženi zmagi se je Egipčan mogel sedaj posvetiti stremljenju po vse dražjem in mogočnejšem predmetu, in v svojem uspehu nad bratom je videl dobro znamenje za zmago nad sestro.

Obiskal je Jono dan po gostiji, ki smo je bili pričali, in prav tisti dan ji je tudi zastupil duha zoper svojega tekmeča. Obiskal jo je tudi prihodnji in še naslednji dan in vsakokrat se je z dovršeno umetnostjo potrudil, da bi jo deloma potrdil v njenem utisku zoper Glavko, predvsem pa da bi jo pripravil za

* Vereti človek bo iz tega negotovega naključja vse kaj drugega sklepal kakor Egipčan.

one utiske, ki jih je želel da bi jih zadobila. Ponosna Jona je skrbno prikrivala bol, ki jo je trpela, in ženski ponos ima nekaj tako svetohlinskega na sebi, da more prevariti najbistroumnejšega in osramotiti najpremetnejšega človeka. Ampak Arbak ni bil nič manj oprezen in se ni dotaknil predmeta, o katerem je vedel, da je najpametnejše, če ga prav omalovažuje. Zavedal se je da bi mu samo čast izkazal v njunih očeh, če bi preveč govoril o pregrešku svojega tekmeča. Najpametnejše, da ga niti na glas ne sovražiš niti ga silno zaničuješ; najpametnejše je, da ga ponižaj z malomarnostjo, kakor da bi ti niti v sanjah ne moglo priti na misel, da bi bilo mogoče, da bi njega ljubila. Tako bo v vseh slučajih ravnal vsakdo, ki pozna ženski spol — in tako je sedaj ravnal tudi Egipčan.

Ni se več dotaknil Glavkove smelosti, sicer je omenjal njegovo ime, a ne večkrat kakor Klodijevo ali Lepidovo. Delal se je, kakor da stavi vse v eno vrsto, kot nizkotne, vsakdanje stvari, kot stvari, ki jim ne manjka do metulja drugega kakor nedolžnost in milina. Tupatam je narahlo namignil na kako izmišljeno razuzdanost ter jih pri tem imenoval pajdaše. A Jonin ponos in nemara tudi njegov, ga je toli preslepil, da niti sanjal ni, da je ona že ljubila, bal pa se je, da je utegnili imeti do Glavko ono prvo nagnenje, ki vodi do ljubezni. In skrivši je škrtal z zobmi od togote in ljubosumnosti, ko se je zmisli na mladost, mikavnost in lepoto tega mogočnega tekmeča, glede katerega se je delal kakor da ga omalovažuje.

(Dalje.)